

Voorbeelden bij de oefening 'Wat ga je doen?' op blz 45 van het werkboek *Vier wegen naar motivatie*

Op deze pagina de bijbehorende oefenopdracht. Daarna volgen de voorbeelden.

Oefening 'Wat ga je doen?'

Kies een van de voorbeelden om te gebruiken of verzin een eigen voorbeeld om uit te werken. Doe dat zodanig dat minstens een van de motivatoren uit de zelfdeterminatietheorie expliciet gebruikt wordt en geef ook aan hoe je die motivator precies denkt in te zetten.

Vervolgens

Groepen van drie: A vertelt, B bevestigt, C observeert en geeft feedback.

A vertelt kort over het geplande verloop van die les. Maak zo concreet mogelijk wat je kunt en wilt doen:

- Welke motivatoren (autonomie/competentie/relatie) zet je in?
- Welke motivator of motivatoren kun je nog versterken of toevoegen?
- Welke stappen zou je daarvoor nog kunnen en willen zetten?
- Wat precies kun je en wil je anders doen?
- Wat is er nodig om zover te komen?
- Wanneer denk je die stappen te gaan zetten?
- Is er nog iets nodig om dat echt en daadwerkelijk te gaan doen?
- Hoe ga je dat voor elkaar krijgen?

De begeleider (B) stelt vragen zoals:

- 'Wat gaat er al goed?'
- 'Wat wil je bereiken?'
- 'Hoe ziet een ideale les van jou eruit?'
- 'Wanneer ben je tevreden?'
- 'Wat heb je nodig om je doel te bereiken?'
- 'Wanneer ga je het echt doen?'

en

- een mix van de eerdere vragen uit deze oefening

sluit af met

- 'Oké [plus een compliment], ga doen wat je bedacht hebt!'

Nabespreken:

- Eerst mag A, dan B, C bewaakt het proces, vult aan en rondt af.

1. Een speech schrijven voor iemand anders

Structuur:

- In groepjes

Opdracht:

- Gezamenlijk een korte speech schrijven vanuit een bepaald vast perspectief over een bepaald onderwerp voor iemand anders (bv Obama of Trump)
Het is aan de docent om de eisen te bepalen waar de speech aan moet voldoen.
- Opdracht bevat keuzes:
 - Welke keuzes bepaald de docent? Welke keuzes mogen leerlingen zelf maken?
Denk aan:
 - Wie?
 - Welk publiek?
 - Welk moment in de geschiedenis?
 - Wat is de context?
 - Hoe lang mag het duren?

Motivatoren:

- Het laat de leerlingen zelf kiezen
- Ze werken in groepjes
- Ze werken zelfstandig

Komt van:

- Training: Motiveren is te leren (cursist bij de auteur bekend)

2. Figuren maken bij een tekst

Structuur

- Individueel of in groepjes

Doel:

- Leerlingen gaan in een stuk tekst de weggelaten figuren zelf gaan maken. Dit oefent het begrijpend lezen en om figuren in de tekst goed te gebruiken.

Opdracht

- Docent kiest een aantal verschillende teksten en haalt daar figuren weg.
- Leerlingen kiezen een stuk tekst zonder figuren (grafieken, plaatjes, e.d.). Stuk tekst kan van alles zijn: wetenschappelijk, verhalend, informatief, lang of kort.
- Leerlingen maken de ontbrekende figuren.
- Variant: de opdracht kan ook andersom
- De docent bepaalt waar de figuur of het verhaal aan moet voldoen.

Motivatoren

- Laat leerlingen zelf kiezen
- Ze werken in groepjes
- Ze werken zelfstandig

Komt van

- Training: Motiveren is te leren (cursist bij de auteur bekend)

3. Filosofie en Engels combineren

Structuur

- Individueel of in groepjes

Opdracht

- Leerlingen kiezen een boek voor bv een vak als Engels of Frans. Of kijken een film (Clockwork Orange bv). Ze gebruiken dit boek of film ook of al in een ander vak (Maatschappijleer, theater, filosofie, etc) om er daar wat mee te doen.
- Eventueel: docenten van verschillende vakken overleggen tevoren en maken een lijst waar leerlingen uit kunnen kiezen.
- Leerlingen schrijven een essay of organiseren een discussie in de vreemde taal.
- Leerlingen kunnen bv ook in andere klassen een spreekbeurt geven of een discussie organiseren.

Motivatoren

- Kunnen kiezen
- Betekenisvol
- Eigen initiatief van de leerlingen wordt gewaardeerd

Komt van

- Training: Motiveren is te leren (cursist bij de auteur bekend)

4. (Werk)woorden leren bij een vreemde taal

Structuur

- Individueel of in groepjes
- Leerlingen kiezen uit een selectie teksten die de docent heeft geselecteerd. Teksten gaan bijvoorbeeld over brommers, dieren, poppen, techniek, mode, etc.

Doel

- leerlingen leren woordjes of vervoegingen in een taalles

Opdracht

- Selecteer alle zelfstandig naamwoorden van jouw gekozen tekst.
- Vervoeg deze woorden (of een andere opdracht van de docent).
- Kies er 30 (bv alleen de zelfstandig naamwoorden) uit en schrijf ze op een briefje en nummer ze van 1 t/m 30.
- Leer ze thuis als huiswerk. Neem de volgende keer je papiertje mee. Deze wordt gebruikt als SO. Geen papiertje mee, dan krijg je het briefje van iemand anders (die heb je niet geleerd, jammer dan). Docent noemt alleen de nummers op, leerlingen schrijven het antwoord (de vervoeging of betekenis of....) in de tabel. Na afloop leveren de leerlingen de lijst in en kijkt de docent of een andere leerling de lijst na.

Motivatoren:

- Kunnen kiezen
- Competentie, ze weten al wat er gevraagd wordt
- Leerlingen maken hun eigen proefwerk

Komt van

- Training Motiveren is te leren (cursist bij de auteur bekend)

Denk verder aan

- Docent hoeft het toetsje niet voor te bereiden en de lijst kan voor verschillende opdrachten gebruikt worden.
- Lijsten kunnen ook uitgewisseld worden tussen leerlingen

5. Een teamtoernooi als afsluiting van een lessenserie

Structuur

- Groepjes van 4
- Docent heeft een aantal genummerde opdrachten en/of examen-/toetsvragen (bv 20) op kaartjes
- Opdrachten zijn gerangschikt op moeilijkheidsniveau met sterren/punten (moeilijke vragen geven meer punten)
 - Elk groepje stuurt één afgevaardigde naar de docent
 - De afgevaardigde kiest of trekt een kaart
 - Groepjes formuleren zo snel mogelijk een gezamenlijk antwoord en laten dat door de docent nakijken
 - De docent geeft punten voor het antwoord
 - Hulp is eventueel beschikbaar bij de docent maar dat kost punten
 - Groepje mag ook passen
- Groepje met meeste punten binnen een bepaalde tijd heeft gewonnen

Doel

- Leerlingen herhalen kennis in groepjes en onder tijdsdruk

Motivatoren:

- Kiezen
- Wedstrijdvorm
- In groepen krachten bundelen

Komt van:

- Training: Motiveren is te leren (cursist bij de auteur bekend)
-

Denk verder aan

- Variant: maak één van de groepjes of 2 leerlingen jury. Die kijken dan de vragen na en houden de stand bij. De docent heeft dan meer vrijheid om de structuur te bewaken en hulp te geven.

6. Carrousel, opeenvolgende lessen in verschillende groepjes met verschillende onderwerpen

Structuur

- Verdeel de klas in duidelijke groepen
- Elke groep heeft eigen onderwerp met bijbehorende opdrachten en instructies
- Per les moet er één onderwerp af
- De volgende les gaan de leerlingen in een andere groep werken aan een ander onderwerp

Doel

- Zelfstandig in groepen werken aan een opdracht

Motivatoren

- Samenwerken
- Eigen verantwoordelijkheid
- Kiezen

Komt van

- Training: Motiveren is te leren (cursist bij de auteur bekend)

Denk verder aan

- Kan gebruikt worden met meerdere klassen tegelijk, leerlingen gemengd
- Laatste les kunnen leerlingen kiezen (eventueel met behulp van een zelfevaluatieformulier) welk onderwerp ze willen herhalen (bijvoorbeeld om opdrachten alsnog af te maken of om zich nog beter voor te bereiden voor de toets)
- Variant met minder lessen dan er onderwerpen zijn
 - Elk groepje kiest een of meer onderwerpen. Keus van de onderwerpen is al besproken in de voorgaande les. Docent heeft elk onderwerp voorbereid met vragen en evt. nog achtergrond informatie of opdrachten. Leerlingen in een groepje gaan gezamenlijk aan het werk.

7. Carrousel, variant examenvoorbereiding

Structuur

- Eerst aantal lessen theorie
 - Dan een quickscan met behulp van een zelfevaluatieformulier
 - Waar wil je beter in worden?
- Groepjes maken per leerdoel
- Docent bereid elk onderwerp voor met examenvragen en evt. meer achtergrond informatie of opdrachten.
- Leerlingen gaan aan het werk, elke leerling houdt een logboek bij
- Docent geeft feedback aan de hand van het logboek

Doel:

- Voorbereiden voor het examen/toets

Motivatoren:

- Eigen verantwoordelijkheid
- Zelfstandig in groepen aan het werk
- Leerlingen kiezen zelf

Komt van:

- Training: Motiveren is te leren (cursist bij de auteur bekend)

8. Speeddaten (binnencirkel-buitencirkel) bij bijvoorbeeld vreemde taal woordkennis testen/oefenen

Structuur

- Speeddate opstelling
 - Leerlingen staan in een binnen-buitencirkel opstelling in de ruimte
 - Leerlingen uit de binnencirkel stellen een vraag aan leerlingen in de buitencirkel
 - De leerlingen in de buitenste cirkel beantwoorden de vragen van de leerlingen in de binnencirkel
- Docent geeft aan of de leerlingen naar links of naar rechts draaien. En met hoeveel plaatsen. Instructie is in de vreemde taal.
- Er kunnen meerdere rondes worden gedaan, bijvoorbeeld
 - Ronde 1: Vaste opdracht bedacht door de docent
 - Ronde 2: Iets vrijere opdracht
 - Ronde 3: Het is volledig aan de leerling wat die vraagt

Doel

- Onderling vreemde taal spreken
- Leerlingen leren woordjes en/of vervoegingen

Motivatoren:

- Leerlingen maken zelf vragen

Denk aan

- Docent geeft de vragen op kaartjes aan de leerlingen uit de binnencirkel of ...
- Leerlingen bereiden zelf de vragen voor en evt. ook de antwoorden. Daarmee kunnen ze de antwoorden controleren en eventueel verbeteren.
- Docent geeft instructie bij het maken van de soort vragen, bv onderwerp of manier van vragen stellen of minimaal soort woordgebruik/zinsbouw/te gebruiken woorden etc..

Komt van

- Training Motiveren is te leren (cursist bij de auteur bekend)

9. De waarzegger (Futur oefenen in het Frans)

Structuur

- Groepjes van twee of drie

Doel

- Leerlingen de 'futur' laten spreken

Opdracht

- Groepjes krijgen een aantal kaarten met plaatjes of foto's
- Een van de leerlingenuit het groepje trekt drie kaarten uit de stapel
- De andere leerling voorspelt als waarzegger de toekomst aan de hand van deze drie kaarten en gebruikt hierbij de toekomstige tijd ('Jij zult drie kinderen krijgen', et cetera)

Motivatoren

- Kiezen
- In een groepje

Komt van

- Training: Motiveren is te leren (cursist bij de auteur bekend)

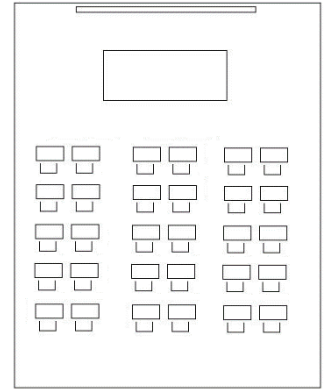
Denk verder aan

- Foto's/kaarten die leerlingen kunnen gebruiken om een verhaal van te maken
- Achterop de foto's/kaarten woorden met betekenissen die gebruikt kunnen worden in hun verhaal
- Leerlingen kunnen kiezen waarover ze hun voorspelde toekomst willen laten gaan
- Groepjes van drie waarbij de observator herhaalt wat er allemaal goed ging/ kan beoordelen

10. Busbanen (meer/minder/geen instructie per rij)

Structuur

- Leerlingen delen zichzelf in bij een van de volgende groepen door in de klas in de betreffende rij te gaan zitten.
 - De rij het dichtst bij de docent: deze leerlingen krijgen meeste instructie
 - Rij in het midden: krijgen minder instructie
 - De rij het verste weg: geen instructie, alleen zelfwerkzaamheid
- De leraar ...
 - Op het bord staan de verschillende opdrachten die de leerlingen in elke rij dienen te maken
 - De docent geeft vooraf aan welke verantwoordelijkheden en gedrag verwacht worden van de leerlingen in de verschillende rijen
 - De docent loopt voornamelijk tussen rij 1 en 2, werpt af en toe blik op rij 3, geeft de meest aandacht aan rij 1

Doel

- Maatwerk: Je biedt leerlingen die het aankunnen meer autonomie en leerlingen die meer uitleg nodig hebben directe instructie

Motivatoren

- Zelf kiezen in welke rij
- Eigen verantwoordelijkheid
- Bevordert autonomie door de keuzemogelijkheid
- Bevordert het competentiegevoel door de indeling in niveaugroepen

Komt van

- Training: Motiveren is te leren (cursist bij de auteur bekend)

Denk verder aan

- Goede instructie en verwachtingen van het gedrag in elke rij. Bv rij 3: zachtjes praten mag maar de docent mag niet gestoord worden in zijn uitleg aan rij 1
- Zeer complete instructie voor elke rij op bord zetten
- Rij 2 mag af en toe een vraag stellen aan de docent
Rij 1 gaat samen met de docent door alle vragen heen
- Laat de leerlingen echt zelf kiezen
 - Als de docent de leerlingen gaat neerzetten in de rij die hem/haar geschikt lijkt voor bepaalde leerlingen dan werkt deze werkvorm niet
 - Zit de leerling in duidelijk de verkeerde rij, laat hem daar zelf achter komen dmv formatieve toetsen of een gesprek
- Maar ook
 - Rij is vol? Voor nu pech, volgende keer eerder komen?

11. The Challenge

Structuur

- De docent vraagt halverwege een hoofdstuk wie van de leerlingen denkt dat hij/zij al eerder de toets kan gaan maken en een 8 halen.
 - Die leerlingen krijgen een aparte, zelfstandige voorbereiding voor de toets.
 - Die II maken vanaf dat moment geen gewoon huiswerk meer en maken de toets eerder dan hun klasgenoten. Zij bereiden zich voor op 'The Challenge'
 - Halen ze de toets dan gaan ze door met een opdracht naar keuze, halen ze de toets niet gaan ze samen met de andere leerlingen nog een keer de toets maken.
- Het versnelde proefwerk dat deze snelle leerlingen maken bevat wat meer inzichtvragen en wat minder reproductie- en toepassingsvragen type 1. De leerlingen die ook echt een 8 halen, gaan vervolgens als groep een uitdagende opdracht maken.

Doel

- leerlingen die het denken dat ze het aankunnen eerder een toets laten maken, daarna meer vrijheid en eigen keuze

Opdracht

-

Motivatoren

- Kiezen
- Uitdaging
- Eigen verantwoordelijkheid

Komt van

- <https://leerling2020.nl/stappenplan-differentieren-in-de-wiskundeles/>

Denk verder aan

- Zorg voor een goede instructie voor deze leerlingen
- Zorg dat leerlingen zelf kiezen voor de extra opdracht. Als jij als docent voor ze kiest krijgen ze vaak het gevoel dat ze harder moeten werken zonder het voordeel van de autonomie. Voor je het weet kiezen ze om die reden een volgende keer niet meer voor de 'challenge'

12. Steroefeningen; in elke periode moeten de leerlingen 25 sterren halen

Structuur

- In elke periode moeten de leerlingen voor 25 sterren opdrachten doen (bv boeken lezen)
- Die kunnen ze halen door opdrachten te kiezen uit een bak (bv een stripboek van 1 ster of een dik boek van 5 sterren)
- De makkelijkste opdracht = 1 ster
- De moeilijkste opdracht = 5 sterren

Doel

- leerlingen zelf opdrachten laten kiezen opdat ze meer gaan lezen

Motivatoren

- Kiezen
- Eigenaarschap
- Autonomie
- Competentiegevoel

Komt van

- Training: Motiveren is te leren (cursist bij de auteur bekend)

Denk verder aan

- Leerlingen mogen zelf ook een boek meenemen.
- Kan ook voor andersoortige opdrachten gebruikt worden

13. In wiskundeopgaven keuze aan de leerlingen bieden hoe en welke vragen ze maken

Structuur

- Klas verdeelt zich in drie groepen, leerlingen kiezen zelf in welke groep ze gaan
- Alle te maken wiskundeopgaven zijn verdeeld in stappen van a t/m f.
- De docent werkt met groep 1 alle opgaven gezamenlijk in volgorde door, groep 2 werkt de opgaven zelfstandig door te beginnen met de laatste stap (f) en groep 3 begint met een diagnostische toets en zoekt zelf naar de oplossingen voor vragen die nog niet goed beantwoord zijn.

Doel

- Dat leerlingen die het aankunnen meer vrijheid hebben. Dat leerlingen zichzelf uitdagen om het moeilijk te maken.

Opdracht

- Kies voor één van de groepen die op het bord staan.
 - Groep 1: dit onderwerp vind je lastig. Je maakt met mij de vragen van voor naar achter, dus in volgorde van a t/m f
 - Groep 2: Je begint elke opgave met de laatste stap (f) en kijkt of je dat aan kunt
 - Lukt dat? Dan ga je verder met de laatste stap van de volgende opgave
 - Lukt dat niet? Ga dan terug naar stap e, lukt dat ook niet ga dan terug naar d, net zolang totdat je de vraag wel kunt maken
 - Groep 3: Begin met de vragen van de diagnostische toets achterin. Kijk hoever je komt. Zoek zelf, eventueel samen met anderen uit groep 3, naar uitleg in het hoofdstuk als je het niet snapt. Als je klaar bent heb ik extra opgaven voor het proefwerk waarin alle hoofdstukken behandeld worden of overleg je met mij over wat je verder wilt doen.

Motivatoren

- Eigen keuze
- Feedback geven
- Groeimindset

Komt van

- Training: Motiveren is te leren (cursist bij de auteur bekend)

Denk verder aan

- Laat leerlingen zichzelf indelen.
- Geef veel oefen materiaal
- Geef groeimindset feedback. Je kunt het NOG niet. Wees daar niet bang voor. Je bent hier om te leren.

14. Kies je kleur; differentiatie in de onderbouw bij natuurkunde

Structuur

- In elke les is de opbouw hetzelfde:
 - Docent begint met een hele korte uitleg over de stof.
 - Daarna kunnen leerlingen zelf kiezen voor welke kleur ze gaan.
 - Ze maken altijd de basis en kiezen daarna voor extra oefenen, verdiepen of verbreden

Doel

- Differentiëren in de les. Leerlingen kiezen zelf op welke manier ze de stof willen leren

Opdracht

- Zie de figuur 'Opgaven bij § 2.2'

Motivatoren

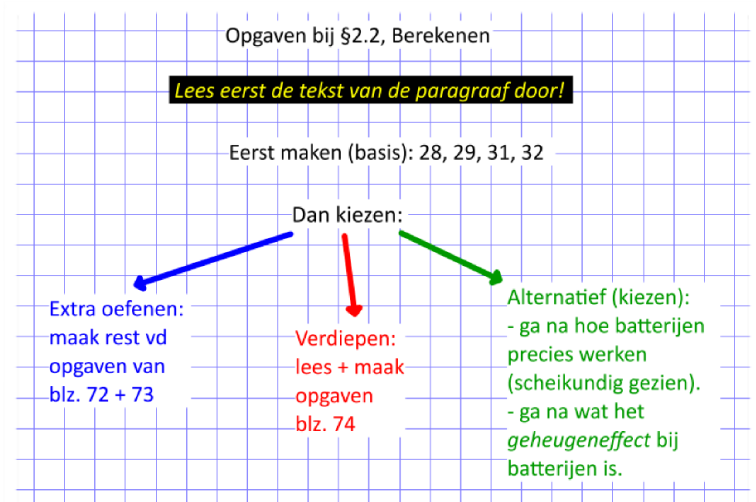
- Keuzes
- Eigen verantwoordelijkheid
- Competentie door zelf te kiezen

Komt van

- Training: Motiveren is te leren (cursist bij de auteur bekend)

Denk verder aan

- Voorbereiden van de verschillende kleuren
- Laat het verbreden vooral nuttig zijn
- Ideaal voor het gebruik van uitlegvideo's

15. Gelijk roosteren met collega's in het hetzelfde vak

Structuur

- Uren worden gelijk geroosterd voor hetzelfde vak en klas, soort banduur binnen een vak en niveau. Leerlingen kunnen vervolgens kiezen. Keuzes kunnen zijn: werkvorm (klassikaal of in werkgroepen), niveau (Herhalen, verdiepen of verbreden), snelheid (huiswerk gemaakt of niet)
- Docenten in eenzelfde vak en op hetzelfde niveau (bv Wk-4H) verdelen zich op basis van kennis, kunde, werkvorm over de lokalen
- Leerlingen kunnen kiezen in welke groep ze gaan zitten (verschil in docent, soort les, werkvorm, didactiek)
 - Docent: klassikaal
 - Docent: in werkgroepen
 - Docent: werkt meer vakoverstijgend

Doel

- Leerlingen laten kiezen voor een docent/werkvorm/snelheid/diepgang/....
- Gebruiken van verschillende soorten expertise van de docenten

Motivatoren

- Kiezen voor bij jezelf passende werkvorm
- Respect hebben voor het niet maken van huiswerk
- Kiezen voor verdieping, werken op eigen niveau

Komt van

- Training: Motiveren is te leren (cursist bij de auteur bekend)

Denk verder aan

- Bij de deur vragen: huiswerk gemaakt?
 - Nee, dan naar dit ... lokaal
 - Ja, dan naar dat ... lokaal
- Naar leerlingen: Vol is vol, volgende keer eerder komen?
- Zeer goede afspraken maken met collega's

1. Werken met studiewijzers

Structuur

- De docent maakt een studiewijzer met ook keuzes voor de leerling
- De leerling maakt daarmee zijn eigen overzicht. Bv over een week/maand/een half jaar/het hele jaar

Doel

- Leerlingen ondersteunen bij zelfwerkzaamheid en zelfverantwoordelijkheid en langere termijn planning

Opdracht

- Zie de tabel hiernaast
- Zie voor een uitgebreider voorbeeld:

[Studiewijzer geschiedenis periode 3.pdf](#)

Motivatoren

- Leerlingen weten wat ze moeten doen en kunnen daarop afstemmen
- Ze weten ook of en hoeveel ze achter lopen
- Snelle leerlingen weten wat ze kunnen doen als ze klaar zijn
- Leerlingen kunnen kiezen
- Leerlingen kunnen op eigen manier door de stof
- Leerlingen worden zelfverantwoordelijk

Komt van

- Training: Motiveren is te leren (cursist bij de auteur bekend)

Denk verder aan

- Maak een studiewijzer zo dat hij jou als docent niet te veel vastlegt
- Als er een les uitvalt of je bent ziek is het de bedoeling dat leerlingen gewoon zelf verder werken
- Beloon de leerlingen die volgens de studiewijzer hebben gewerkt
- Zet in de studiewijzer leerdoelen i.p.v. activiteitdoelen
- Geef de leerlingen de mogelijkheid om te kiezen hoe zij die doelen kunnen gaan halen en hoe ze te controleren

5H studiewijzer geschiedenis periode III

Naam.....

Leerdoelen/ Hoofdstuk	Verplichte opdrachten	Keuze opdrachten (minimaal 1)	Check	In de les
HS 2: Duitsland (1871-1945) Par 2.1 Het Duitse Keizerrijk <i>Wat betekende de vorming van het Duitse keizerrijk voor het machtsverevenwicht in Europa?</i> <i>(Overlap handboek par 8.1 t/m 8.3, 8.6 en 9.1)</i>	Vanaf blz 46: o Kernvragen: 2, 5, 6, 10 o Examentraining: 12, 13, 16, 18	o Schema HS 5 t/m 10 Kenmerkende Aspecten o Tijdvakvragen WB o Overzicht Dld par 2.1 invullen o Blz 55 examentraining 1 en 2 o Tijdbalk par 2.1 o Eindexamensite.nl 2 vragen	Examensite.nl o 2018-I: vraag 13 o 2018-II: vraag 14 Paraaf: Welke opdrachten vond je lastig? Suggestie:	Uitleg Zelfstandig werken Bespreken lastige vragen/ zelf nakijken Eventueel extra uitleg bij docent Activiteit docent
HS 2: Duitsland (1871-1945) Par 2.2 De Republiek van Weimar (1919-1933) <i>Welke factoren leidden tot de ondergang van de Republiek van Weimar?</i> <i>(Overlap handboek par 9.2 t/m 9.4)</i>	Vanaf blz 49: o Kernvragen: 1, 3, 5, 7 o Examentraining: 10, 11, 12, 17	o Schema KA HS 5 t/m 10 o Tijdvakvragen WB o Overzicht Dld par 2.2 invullen o Blz 56 examentraining vraag 9 en 11 o Tijdbalk par 2.2 o Eindexamensite.nl 2 vragen	Examensite.nl o 2018-I: vraag 16, 17 Paraaf: Welke opdrachten vond je lastig? Suggestie:	Uitleg Zelfstandig werken Bespreken lastige vragen / zelf nakijken Eventueel extra uitleg bij docent. Activiteit docent

2. Bolletjespapier, leerling maakt eigen planning, kiest zelf de leerroute

Structuur

- Docent tekent af
- Per periode 10 punten
- Telt mee voor SO
- Leerling maakt eigen planning
- Leerling maakt eigen leerroute
- Elke les 20 min stil werken
- Bekijk eventueel deze uitgebreide uitleg: [Bolletjespapier en -6+8 principe - Werkwijzer docenten.pdf](#)

Doel

- leerlingen gaan zelfstandig door de stof

Opdracht

- Zie de tabel hiernaast voor een voorbeeld of bekijk dit vollediger voorbeeld: [Bolletjespapier voorbeeld leerlingformulier.pdf](#)

Motivatoren

- Veel vrijheid voor de leerling
 - Kiezen
 - Differentiëren
 - Belonen van leerlingen die goed werken

Komt van

- Collega docent

Denk verder aan

- Docent zelf moet heel goed kunnen plannen en heel precies bijhouden waar de leerlingen zijn
- Uitleg alleen als erom gevraagd wordt
- De leerlingen laten het gemaakte en zelf al nagekeken werk (met andere kleur pen) bij de docent aftekenen
- De behaalde punten kunnen in excel bijgehouden worden
- In het excel overzicht ziet de docent precies hoever elke leerling is
- Af en toe mogen de leerlingen die goed op schema lopen een les iets voor zichzelf doen. Dit om de leerlingen die niet zo goed op schema lopen te stimuleren ook aan het werk te gaan.

	Opdrachten blok 5		Opdrachten blok 5
	Over lezen (0,5 punt) O - lees 2.2 personages O - lees 2.3 thema en motief O - lees 2.4 literatuur en lectuur O - maak studiesamenvatting 2.2/2.3/2.4 O - maak min.3 up-vragen (met antwoorden) O - lees 2.5 stijlfiguren en voeg ze toe aan stijlfiguurendocument		Grammatica (1 punt) O - maak het grammaticastencil blok 5 helemaal en kijk het na en verbeter met een andere kleur pen
	Spelling O - herhaal spelling blok 5 indien nodig		Taalschat (0,5) O - L opdracht 14 M opdracht 8 O - L opdracht 15 M opdracht 9
	Lees vaardig (1,5 punten) Nieuwsbegrip niveau D - maak 3 nieuwsbegrippen 1 met vragen, 1 actief lezen en 1 van ander vak O O O		Schrijf vaardig (0,5 punt) O - opdracht 14 herschrijf 8 zinnen O - L lees 7.2 M 5.2 en beschrijf wat een betogende tekst is
	Over taalgebruik (0,5) O - L lees 9.1 M 7.1 O - L opdracht 21 M 27 O - L lees 9.2 M 7.2 O - L opdracht 22 M 28 O - L lees 9.3 M 7.3 O - L opdracht 34 M 21		

3. Planning formulier, leerling kiest zelf de volgorde (4H/V)

Structuur

- De docent deelt een planningformulier uit voor een bepaalde periode
- De leerling kan dan zelf kiezen voor volgorde en werkvormen

Doel

-

Opdracht

- Zie de tabel hiernaast
- Zie voor de leerlinginstructie en uitgebreide planningsformulier:
[Eigenlesprogrammamaken4H4V.pdf](#)

Motivatoren

- Veel vrijheid voor de leerling

Komt van

- Training: Motiveren is te leren (cursist bij de auteur bekend)

Denk verder aan

- Studiewijzer komt van docent
- Eigen route kiezen, bijvoorbeeld ...
 - Boek volgen
 - Samenvatten en selectie
 - Thema achterstevoren

Planningsformulier biologie

Thema: _____	Planning	Gebruikte informatiebronnen
Keuze leerroute (aanvinken)	☐ boek volgen ☐ samenvatting & selectie ☐ thema achterstevoren	
Motivatie keuze		
Planning per week Datum: _____		☐ boek ☐ docent ☐ e-pack (methode-website) ☐ instructiefilm ☐ overig internet (wikipedia, ...) ☐ anders: _____
Datum: _____		☐ boek ☐ docent ☐ e-pack (methode-website) ☐ instructiefilm ☐ overig internet (wikipedia, ...) ☐ anders: _____

4. Het Eigen Wijze Werkplan, leerlingen schrijven eigen werkplan en werkvormen

Structuur

- De leerling
 - maakt een eigen werkplan
 - kiest bij elk hoofdstuk een andere werkvorm
 - bespreekt alvorens er aan te beginnen het plan en de werkvormen met de docent

Opdracht

- Zie [Planner voortplanting.pdf](#) voor de uitgebreide leerlingopdracht

Doel

- Leerlingen op weg helpen naar maximale zelfstandigheid, zelfwerkzaamheid, zelfverantwoordelijkheid

Motivatoren

- Autonomie en competentie met ondersteuning -> relatie

Komt van

- Training: Motiveren is te leren (cursist bij de auteur bekend)

Denk verder aan

- Per periode kunnen bepaalde opdrachten door docent verplicht gesteld worden
- Alles wordt verzameld in een 'biofolio'

5. KeCo; kennis en competentie in een studiewijzer

"KeCo" staat voor "Kennis en Competentie". Het betreft een door Karel Langendonck bedachte lesmethode. Op deze pagina <http://www.fysikarel.nl/KeCo.htm> wordt het KeCo-principe en het KeCo-systeem uitgebreid toegelicht.

Structuur

- Volgens het KeCo-systeem wordt eerst bekeken of een leerling een (klein) deel de stof begrijpt en kan toepassen (het kunnen, de competentie): de Keco-controle.
- Vervolgens wordt via een reguliere toets bekeken of de leerling de stof ook kent (het kennen, de kennis).
- Grafisch kan de voortgang van een leerling worden weergegeven in de vorm van een KeCo-grafiek.
- De kleuren in de grafiek geven het niveau van een leerling aan. Op deze manier zou voor leerlingen in het rode gebied extra begeleiding georganiseerd kunnen worden en/of voor leerlingen in het groene gebied verdiepingsstof, extra praktisch werk en/of andere faciliteiten.

Doel

- het KeCo-systeem is gericht op het ontwikkelen van een actieve houding. Door de stof in kleine brokjes (KeCo's) te verdelen, krijgt de leerling een goed beeld van hetgeen er allemaal moet gebeuren.
- Door iedere KeCo afzonderlijk te toetsen (mondeling of schriftelijk) krijgt de leerling een goed inzicht in zijn/haar vorderingen.

Opdracht

- Zie een voorbeeld in de tabel hiernaast
- Zie verder de website <http://www.fysikarel.nl/KeCo.htm>

Motivatoren

- Competentie
- Maatwerk
- Inzicht in eigen vorderingen

Komt van

- <http://www.fysikarel.nl/KeCo.htm>

Denk verder aan

- In een KeCo staat vermeld wat de leerlingen moet kunnen toepassen en uiteindelijk dus ook moet kennen. De volledige KeCo-lijst bestaat uit zo'n 100 KeCo's voor havo (havo4 en havo5) en ongeveer 150 KeCo's voor vwo (vwo4, vwo5 en vwo6). Iedere KeCo beschrijft een (klein) deel van de stof en/of een vaardigheid. Het overgrote deel start met "Ik ben in staat om....." of "Ik kan aantonen dat.....".
- De KeCo-kaart vormt de basis van het hele KeCo-systeem. Op deze kaart staat aangegeven welke KeCo's er in een bepaalde periode behaald dienen te worden. Voor een voorbeeld van (de voorzijde van) een KeCo-kaart zie nevenstaande figuur.

Ga voor meer uitleg naar:

<http://www.fysikarel.nl/KeCo.htm>

KeCo-kaart van: (HAVO4-Nat1,2)		Onderwerpen op KeCo-kaart - mechanica (M) – kracht - mechanica (M) – energie - vaardigheden (o.a. practicum)			
KeCo		NIVEAU			
		0	1	2	3
M 17	Systematische probleemaanpak Ik ben in staat een situatie waarin sprake is van toepassing van de eerste wet van Newton in zijn geheel te analyseren en door te rekenen	☐	☐	☐	☐
M 18	Systematische probleemaanpak Ik ben in staat een situatie waarin sprake is van toepassing van de tweede wet van Newton in zijn geheel te analyseren en door te rekenen	☐	☐	☐	☐
M 21	Vakkennis Ik ben in staat het zwaartepunt te bepalen van symmetrisch gevormde voorwerpen en van niet symmetrisch gevormde voorwerpen	☐	☐	☐	☐
M 22	Vakkennis Ik kan aantonen een goede kennis te bezitten betreffende krachtenevenwicht, momenten, hefboomen en de evenwichtsvoorwaarden.	☐	☐	☐	☐
M 23	Systematische probleemaanpak Ik ben in staat om op een systematische wijze een situatie waarin sprake is van een hefboom in zijn geheel te analyseren en door te rekenen.	☐	☐	☐	☐
M 24	Vakkennis Ik ben in staat de arbeid te berekenen in een praktijksituatie waarin deze arbeid vernicht wordt	☐	☐	☐	☐
M 26	Vakkennis Ik kan aantonen een goede kennis te bezitten betreffende energie en energievormen	☐	☐	☐	☐
M 27	Systematische probleemaanpak Ik ben in staat diverse praktijksituaties te analyseren en op een systematische wijze door te rekenen, gebruik makend van de wet van behoud van energie.	☐	☐	☐	☐
M 28	Vakkennis Ik ben in staat het mechanisch vermogen te berekenen in een praktijksituatie waarin dit vermogen aan de orde is.	☐	☐	☐	☐
M 29	Vakkennis Ik kan aantonen kennis te bezitten betreffende het mechanisch rendement en praktijksituaties waarin er sprake is van rendement en ik ben in staat rendement toe te passen in deze praktijksituaties.	☐	☐	☐	☐
M 19	Systematische probleemaanpak Ik ben in staat een situatie waarin sprake is van toepassing van de derde wet van Newton in zijn geheel te analyseren en door te rekenen.	☐	☐	☐	☐

6. Resultatentabel per klas in excel op smartboard, leerlingen kiezen daarna zelf hun actie

Structuur

- Leerlingen hebben een studiewijzer van de docent
- Leerlingen komen zelf bij docent langs om de onderdelen die klaar zijn te laten aftekenen
- Elke les staat bij de start deze tabel op het bord
- Leerlingen zien wat ze nog missen (rood is echt onvoldoende, geel is nog niet af)
- Leerlingen kiezen zelf waaraan ze deze les gaan werken
- Ze maken zo nodig een afspraak met de docent om te overleggen hoe hiaten en achterstanden te herstellen of in te halen

Oefenresultaten

Leerlingniveaus

Details per leerling

Hier vindt u de resultaten van de Instaptoets en Oefenen op maat, deze bepalen het individuele **Leerlingniveau**. Rechts daarvan staan alle resultaten van de gemaakte Oefenreeksen.

Voornaam ▲ Achternaam ▲

Instaptoets	Oefenen op maat	Consumptie	Arbeid en productie	Internationale ontwikkelingen	Natuur en milieu	Consumptie	Arbeid en productie	Internationale ontwikkelingen	Natuur en milieu	Consumptie	Arbeid en productie	Internationale ontwikkelingen	Natuur en milieu	Consumptie
✓ 70%	✓ 70%	80%	70%	80%	70%	80%	70%	80%	70%	80%	70%	80%	70%	80%
✓ 55%	✓ 55%	55%	55%	70%	80%	70%	85%	70%	80%	70%	80%	70%	85%	
✓ 72%	✓ 72%	40%	72%	55%	72%	80%	72%	85%	72%	60%				
✓ 70%	✓ 70%	70%	70%	70%	70%	70%	70%	70%	70%					
✓ 80%	✓ 80%	55%	80%	75%	80%	45%	80%		80%	75%				
✓ 70%	✓ 70%	80%	70%	80%	70%	80%			70%					
✓ 70%	✓ 70%	85%	70%	85%	70%	85%	70%	85%	70%	85%				
✓ 60%	✓ 60%	70%	65%	45%	65%	70%	80%	70%						
✓ 45%	✓ 45%	60%	45%	55%	75%									
✓ 70%	✓ 70%	70%	70%	70%	70%	70%			70%					
✓ 85%	✓ 85%	50%	85%	70%	85%	80%			85%	70%				
✓ 100%	✓ 100%	70%	100%	70%	100%	70%	100%	70%	100%	70%	100%			
✓ 70%	✓ 70%	65%	65%	80%	70%	75%	70%	50%						
✓ 80%	✓ 80%	75%	80%	75%	80%	75%	80%	75%	80%	75%				
✓ 75%	✓ 75%	55%	75%	55%	75%	55%			75%	55%	75%			
✓ 20%	✓ 20%	55%	20%											
✓ 70%	✓ 70%	70%	70%	70%	70%	70%	70%	70%	70%					
✓ 55%	✓ 55%	80%	55%	80%	55%	80%								
✓ 80%	✓ 80%	70%	80%	70%	80%	70%			80%	70%		70%		
✓ 70%	✓ 70%	85%	70%	85%	70%				70%	85%	70%			

LEGENDA: ✓ Instaptoets afgerond

Score 70% en hoger

Score tussen 50% - 70%

Score 50% of lager

Doel

- Inzicht voor leerlingen in hun vorderingen, zelfreflectie
- Bevorderen zelfverantwoordelijkheid
- Werkende feedback geven

Motivatoren

- Autonomie, competentie, veel vrijheid binnen de controle door de docent

Komt van

- Collega docent

Denk verder aan

- Zie voor een uitgebreidere uitleg: [Resultatentabel voor de klas - Zelfreflectie en regulatie.pdf](#)

1. Plusklas

Een klas waarin het hele jaar alle lessen alle leerlingen van een bepaalde afdeling die 'er boven uit stijgen' worden geplaatst.

Zie bv bv <http://www.plusklas-unique.com/>

2. Plusgroep

Alle leerlingen uit andere klassen van hetzelfde niveau die gezien worden als hoogbegaafd voor die afdeling worden een deel van de tijd (van 1 lesuur per week, tot eventueel een aantal hele middagen) uit de gewone lessen gehaald en in de plusgroep gezamenlijk voorzien van extra uitdagende en motiverende lessen/opdrachten.

Zie bv bv <http://www.plusklas-unique.com/>

3. Banduur

Structuur

- Voor een bepaalde jaarlaag worden bepaalde dezelfde lesuren (bv alle 4^e en 5^e uren) voor de participerende vakken/docenten uitgeroosterd. Dit zijn de banduren.
- De betreffende docenten van die jaarlaag hebben elk een eigen lokaal. Elke docent biedt een vak/werkvorm/werkinhoud aan, bijvoorbeeld:
 - herhaling/bijles
 - stilteklas, zelfwerkzaamheid
 - versnellen/extra's aanbieden
 - begeleiden van leerlingen met eigen ideeën die wellicht ook uitzwermen naar buiten de klas/banduren
 - eventueel ook een docent die leerlingen begeleidt in wat ze zelf vakoverstijgend kiezen
- De leerlingen uit die jaarlaag kiezen tijdens de banduren verplicht voor een van die docenten/lokalen.

Doel

- Leerlingen keuzes en vrijheden bieden, aansluiten bij het competentiegevoel van de leerling

Motivatoren

- Eigen keuzes
- Maatwerk
- Competentie

Denk verder aan

- Mogelijke varianten:
 - Alleen docenten van een bepaald vak doen mee
 - Alleen docenten van een aantal verwante vakken doen mee
 - Alle docenten van alle vakken van de hele jaarlaag doen mee

4. Individuele keuzeactiviteiten

Voor leerlingen die alles al af en gedaan hebben. Hoogbegaafden of begaafden op een te laag niveau (Bijvoorbeeld: havo-leerlingen op de mavo, Kader 4 leerlingen op niveau 1)

Structuur

- Samen met mentor of vakdocent kiest de leerling welke uitdaging die leerling wil gaan oppakken. In gezamenlijk overleg worden er plannen gemaakt. De school is akkoord met verregaande vrijheden voor deze leerlingen zoals bv lessen overslaan, buitenschoolse activiteit en dergelijke.

Doel

- Verveling voorkomen en het beste in de leerling bovenhalen
- Zinnige leeractiviteiten mogelijk maken
- Groeimindset bevorderen

Motivatoren

- Autonomie, groeimindset bevorderen, uitdaging

Denk verder aan

- Laat ze vooral zelf kiezen welke uitdaging ze in de vrijgekomen tijd willen gaan doen.

Bijvoorbeeld ...

- De wiskunde achter online pokeren uitzoeken, leren
- Masterclasses of andere leeractiviteiten
- Stage bij een bedrijf
- (Open) Universiteit module
- Iets anders wat ze zelf bedenken of wat jij ze *suggereert*

5. Schoolbrede planner

In bv alle brugklassen of alle klassen van de hele school leren leerlingen te plannen met een door de school geleverde alternatieve planner. Deze planner is geen 'traditionele agenda'!

Structuur

- Alle klassen van een niveau doen mee
-
- De mentor legt de planner uit in zijn mentorlessen
- De mentor verzamelt de studiewijzers van alle vakken, spreekt collega's (eventueel via de leidinggevenden) aan bij het ontbreken daarvan
- De mentor komt regelmatig individueel of klassikaal terug op het gebruik van de planner
 - Wordt ie überhaupt gebruikt?
 - Wordt ie op de juiste wijze gebruikt.

Doel

- Leerlingen helpen met aanleren planningsvaardigheden als basis voor zelfverantwoordelijkheid en zelfreflectie

Opdracht

- Zorg dat je alle studiewijzers van elk vak hebt
- Noteer proefwerken en andere opgaven op de dag dat het af moet zijn
- Noteer verjaardagen en andere zaken die tijd nemen op de dag dat ze plaatsvinden
- Verdeel (mbv een door de docent geleverde studiewijzer) de leertaken en andere opdrachten in kleine onderdelen over de weken voor het inlever/toets-moment.
- Noteer de zelfbedachte indeling op de dagen dat je de (deel)opdrachten gedaan of geleerd wilt hebben
- Nu kun je per dag in je agenda zien wat er te doen is. In noodgevallen kan er nog geschoven worden met leer- of doe-taken.
- Zie voor meer uitleg
 - [Handleiding studieplanner leerlingen.pdf](#)
 - [Handleiding studieplanner ouders.pdf](#)
 - [Studieplanner Weektaken en Weekoverzicht.pdf](#)

The image shows two pages from a school planner. The left page, titled 'Weektaken' with a pencil icon and '2015', is a weekly task planner. It features a vertical list of subjects on the left (Na, En, Da, Pa, Sp, La, Al, Ge, Ec, Ma, In, Ni, Wi, Bo, Ni, So, Te, Mi, Lu) and a grid of lines for tasks. The right page, titled 'Weekoverzicht up's en so's' and 'week 43', is a weekly overview. It shows dates from Saturday 17 October 2015 to Friday 23 October 2015, with columns for 'Moornamc' and 'Aftnamc'.

Motivatoren

- Zelfverantwoordelijkheid
- Grip krijgen op je planning (competentiegevoel verhogen)

Komt van

- Collega docent

Denk verder aan

- Mentor legt uit
- Leerlingen leren ...
 - Noteer proefwerken en andere opgaven op de dag dat het af moet zijn
 - Noteer verjaardagen en andere zaken die tijd nemen op de dag dat ze plaatsvinden
 - Verdeel (mbv een door de docent geleverde studiewijzer) de leertaken en andere opdrachten in kleine onderdelen over de weken voor het inlever/toets-moment.
 - Noteer de zelfbedachte indeling op de dagen dat je de (deel)opdrachten gedaan of geleerd wilt hebben
 - Nu kun je per dag in je agenda zien wat er te doen is. In noodgevallen kan er nog geschoven worden met leer- of doe-taken.

6. Vakoverstijgende activiteiten met motivatoren

Structuur

- Vakoverstijgende buitenschoolse activiteiten (bv tijdens *werkweken*/dagen) waarin leerlingen met schoolse leeractiviteiten bezig moeten zijn
- Leerlingen mogen zelf veel kiezen

Opdracht

- Bijvoorbeeld
 - leren onderzoek te doen of
 - intensief aan examenvoorbereiding doen of
 - Modelauto wedstrijd <https://www.nhnieuws.nl/nieuws/244210/raceteam-montessorischool-beverwijk-leert-van-brokken-maken> of
 - Lego league: <https://firstlegoleague.nl>

Motivatoren

- Autonomie, competentie, relatie

Meer voorbeelden

Kijk voor meer voorbeelden op

<http://motiverenisteleren.nl/>

<http://talententoolbox.nl/>